

CHARCHAĆ (27) *vb impf*

charchać (20), **charkać** (7); *charchać Mqcz* (4), *SienLek* (15), *KlonWor*; *charkać FalZioł* (5), *Calep* (2).

châr- (15), *char-* (5); *châr-* *KlonWor*; *châr-* : *char-* *Mqcz* (2 : 2), *SienLek* (12 : 3); *drugie a jasne. inf chârchać* (3). ◊ *praes 1 sg chârchâm* (4). ◊ *3 sg chârchá* (3). ◊ *fut 2 sg m chârchać będziesz* (1). ◊ *imp 2 sg chârcháj* (5). ◊ *part praes act chârchając* (6).

Sł stp: charchać, Cn s.v. chracham, Linde XVI i XVIII w.

1. Płukać gardło poruszając małym językiem; gargarizare Mqcz, Calep, Cn; gargarizare, gargaridiare Cn (18) : *a thę wodę do vřt biorąc: na wznak leżeć/ á czo na głebiey w gardło wpuřcząc/ á dzierzeń długo charkając wzgorę FalZioł V 91; Gargarizo, Málym yeziezkiem glegotác nábrawřy wodi wuřta/ chârcháć. Mqcz 142c; Tákieżći y Gorczyćá pomoże/ gdy s ciepłą wodą chârcháć będzieř SienLek 15v; álbo otręby z miodem wárząc z wodą w gárdle charchay SienLek 81, 15v, 40, 40v, 80v, 81 [2 r.]; Calep 447b.*

charchać co [= czym] (3): álbo koźie mleko ciepło charchay. *SienLek 75v; Tákże Izop w ocie warzony/ gdy go charcha ten co śliniogorz ćierpi/ łatwie go pozbędzie SienLek 82, 73.*

charchać czym (4): á onę iuchę biorąc wvřtá/ ma nią charchać *SienLek 72v; zábieżeń themu trzebá krwie puřczánim [...] á mlekiem ciepłym charchać. SienLek 80v, 40v, 61v.*

2. Głośno wydobywać flegmę z gardła, spluwać; smarkać; screare Mqcz, Calep, Cn; excreare Mqcz, Cn; mungere Mqcz; attrahere salivam, trochleis pituitam adducere, tussire Cn (9) : *RVcianą wodkę kiedy kto pije/ [...] pierłi z grubych wilkořci ćiřci/ to ieřt precz wymiata charkając FalZioł II 10c; Mungo, Wycieram álbo vcieram nos/ Wyrzucam řmárki/ řmárkam/ chârcham. Mqcz 236d; Screo, Charcham/ z ciężkością flágmy zbywam. Mqcz 374a, 110b; Calep 956b.*

charchać czym (1): *Ma mocz kařel vřmierząc/ charkanie wywodzi/ tho ieřth czym ćłowiek charka, flegmą FalZioł I 69c.*

Szeregi: »charchać i kaszłać« [szyk 1 : 1] (2): FalZioł I 66a; Abo ow dymny trunek/ co go piią łaiąc/ Oczy mrużąc/ marřcząc fię/ kářłąc y charchaiąc. KlonWor 69.

»charkać i plwać« (1): wyciřciř plucza charkając y pluiąc. FalZioł I 116b.

Synonimy: 1. gargaryzować, glegotác; 2. krztusić się.

Formacja pochodna: odcharchać.

Cf CHARKANIE